

UVOD

Izuzetno nepovoljan položaj kulturnog sektora u Čelincu nije rezultat aktuelnih političkih i privrednih događawa. On ima kontinuitet što potvrđuju čiwenice: siromašno kulturno nasljeđe, samo rijetki Čelinčani su svojim kulturnim stvaralaštvom uspjeli premašiti lokalne okvire, gotovo da nema domaćih umjetnika koji su poznati u nacionalnim i međunarodnim krugovima, Čelinac je posljedwa opština u BiH koja je 1975. godine dobila biblioteku i to zahvaljujući angažowawu tadašweg republičkog Ministarstva kulture, čak i najznačajniji lokalni spomenik kulture, stari grad Zmajevac, potpuno je zapušten i neafirmisan i u lokalnim okvirima, ustanove iz oblasti kulture ni danas nemaju obezbijeden zadovoljavajući prostor, u buxetu opštine konstantno se za kulturu izdvajaju minimalna sredstva, a onda se po pravilu ni ti iznosi ne realizuju u predviđenom obimu. Zbog svega toga Narodna biblioteka „Ivo Andrić“ nije u mogućnosti da obezbjeđuje potrebne nove naslove kwiga i časopisa, a najveću štetu trpe studenti koji se u sve većem broju obraćaju ovoj ustanovi za pomoć, brojni kulturni projekti (kwiževne večeri, pozorišne predstave, izložbe slika, izdavački projekti) ostaju nerealizovani.

STANJE

Za razvoj kulture u svakoj lokalnoj zajednici neophodno je stvoriti osnovne preduslove koji se prije svega odnose na:

prostorne preduslove: objekti javnih ustanova u oblasti kulture, oprema (računari, scenografija, muzički instrumenti, uniforme, nošwe, automobili...), ljudski potencijal (školorovani i stručni kadrovi iz različitih oblasti kulture - muzička, likovna, kwiževna, pozorišna...), finansijska sredstva

Ad 1. Prostorni preduslovi:

Sadašwa situacija u Čelincu nije zadovoljavajuća. Objekat kino-sale kojim raspolaže Centar za sport, kulturu, obrazowawe i informisawawe, a na koji su potpuno upućeni gotovo svi oblici kulturnog izražawawa: scensko-pozorišna umjetnost, kulturno-umjetnička društva, muzička udružewa i orkestri, kwiževni krugovi, akcije i manifestacije u kulturi... je u lošem stawu i značajno ograničawa kulturne aktivnosti i sadržaje te je neophodna wegowa radikalna adaptacija. Narodna biblioteka «Ivo Andrić» trenutno je smještena u prostorijama Sredwe škole gdje su joj takođe aktivnosti izuzetno ograničene. Za ove dvije javne ustanove kupljen je novi prostor koji se nalazi u sklopu zgrade opštinske uprave, ali on nije namjenski građen tako da se treba smatrati samo privremenim rješewem. Pored toga novi objekat nije ni opremljen, a diskutabilne su i trenutne mogućnosti opštinskog buxeta u smislu izvršawawa materijalnih obaveza za wegowo buduće održawawe (grijawe, struja, voda...). Izgradwa Doma kulture ipak se nameće kao jedno od najvažnijih strateških opredjeljewa za razvoj kulture u Čelincu pogotovo ako se ima u vidu čiwenica da se u svim gradovima kulturna dešawawa planski dislociraju izvan kruga administrativne uprave kako bi se što više približila građanima. Dom kulture kao moderan objekt treba da krasira razglednicu Čelinca, bude ponos Čelinčana i omogući intenzivniji razvoj više kulturnih djelatnosti (bibliotekarstvo, muzeološko-zavičajna zbirka, likovna galerija, sala podesna za koncerte klasične muzike, kwiževne svečanosti, akademije). Zato se od ovog cilja ne

smije odustati, ali u njegovoj realizaciji treba biti i realan.

Kapaciteti obrazovnih ustanova (Osnovne škole «Miloš Dujić» i Srednje škole) kao i svečana sala u opštinskoj upravi mogu zadovoljiti neke kulturne potrebe lokalne zajednice (likovne izložbe, književne manifestacije) samo kao improvizacija.

Ad 2. Opremljenost:

Ustanove i udruženja iz oblasti kulture u opštini Čelinac samo djelimično su snabdjeveni potrebnom opremom. KUD «Miloš Dujić» posjeduje muzičke instrumente, ali oskudijeva sa nošavama. U ostalim Društvima stave je još lošije. Centar za sport i kulturu raspolaže razglasom, a ova ustanova, kao i Narodna biblioteka «Ivo Andrić» raspolažu i neophodnim računarima. Međutim, ulaganje u održavanje postojeće i nabavku nove opreme mora da se odvija kontinuirano. Ni jedna ustanova ne raspolaže automobilom.

Ad 3. Ljudski potencijal

U oblasti kulture u Čelincu zaposleno je 14 radnika, i to pet u Narodnoj biblioteci «Ivo Andrić» i devet u Centru za sport, kulturu, obrazovanje i informisanje. Plate zaposlenih u Biblioteci finansiraju se iz republičkog, a u Centru iz opštinskog bužeta. Imajući u vidu mogućnosti opštinskog bužeta, ali i prostorni smještaj ustanova kulture, nema trenutne potrebe za novim zapošljavanjem. Struktura zaposlenih u Centru za sport i kulturu je nezadovoljavajuća sa stanovišta kulturnih potreba zajednice, te je neophodno redefinisati organizaciju ove ustanove.

U narednom periodu i kroz zapošljavanje treba planski razvijati ustanove kulture kako bi se zadovoljile kulturne potrebe lokalne zajednice što bogatijom ponudom (pozorišni amaterizam zavičajni muzej, likovna galerija, informativni centar osposobljen i za produkciju, turistička organizacija...).

Ad 4. Finansijska sredstva

U dosadašnjem periodu za kulturu iz opštinskog bužeta konstantno su izdvajana više nego skromna sredstva, a kulturna djelatnost i kulturni stvaraoči od strane lica koja donose odluke o finansiranju i organizaciji su podcijenjeni. Sredstva ne samo da su minimalno izdvajana, nego i ono što je izdvajano je dijeljeno neracionalno ili nesvršishodno, često mimo stvarnih potreba zajednice. Takav odnos udaljio je građane i privredni sektor od kulture i naročito u loš položaj doveo kulturne stvaraoce i kolektive koji imaju kvalitetnu kulturnu produkciju i ponudu. Nesvršishodno zapošljavanje u kulturnom sektoru koje je rezultat više političkih, a najamne kulturnih potreba, problem je od čijeg rješavanja u dobru mjeri zavisi kulturna budućnost Čelinca.

STRATEŠKA OPREDJELJENJA

Da bi se postojeće stave popravilo Kreativni tim najistaknutijih kulturnih stvaralaca opštine uradio je Nacrt projekta Strateški razvoj kulture Čelinca, kao sastavni dio Strategije razvoja Čelinca, a prihvatili su ga Upravni odbori JU Narodna biblioteka „Ivo Andrić“ i JU Centar za sport, kulturu, obrazovanje i informisanje.

Glavni cilj projekta je ne samo dugoročno kreiranje razvoja kulture u Čelincu nego i poboljšanje demokratizacije društva i stvaranje boljeg imena lokalne zajednice kao mjesta gdje se zaista može dobro živjeti. Da bi se ovaj cilj dostigao neophodno je da lokalne vlasti u saradnji sa građanima, menadžerima u kulturi i kulturnim stvaralocima svih orijentacija zajedničkim snagama stvore uslove da se ovaj strateški plan realizuje po fazama. Ekonomske teškoće ne bi smjele nijednoj strani biti izgovor ili opravdanje za odustavanje od

realizacije pojedinih projekata i željenih ciljeva. Najjači aduti u toj borbi treba da bude povećawe elana nosioca projekata, racionalno trošewe raspoloživih sredstava i inventivnost menaxera opštinske uprave i kulturnog sektora. Ovaj projekat osmišljen je tako da nedostatak finansijskih sredstava može da produži rok realizacije nekih wegovih segmenta, ali ne i da ih eliminišu. Promjena odnosa prema kulturnom stvaralaštvu od strane organa koji odlučuju o javnim sredstvima i racionalno trošewe raspoloživih sredstava tako što će se štedjeti u kulturi ulagawem u one projekte koji su zaista najvredniji i najznačajniji za lokalnu zajednicu, okosnica je ove strategije. Kako je naše društvo ušlo u različite vidove tranzicionih reformi, poželjno je da sektor djelatnosti u kulturi aktivno reaguje na ove promjene, te strateški preduprijedi probleme koji bi mogli nastati usljed prelaska na tržišnu ekonomiju što neće mimoići ni kulturnu djelatnost.

Centralističko djelovawe koje je namjerno ili nenamjerno obilježilo protekli period prepoznatljivo po uzrečici „koliko para (iz javnih buxeta) toliko muzike (tj. kulturnih sadržaja od strane kulturnih ustanova i udružewa)“ treba potpuno napustiti i oblast kulture uređiti na sasvim drugačiji način. Kreativni tim projekta smatra da u prvi plan treba staviti učešće građana i profesionalnih grupa koje djeluju u oblasti kulturnog života jer samo neposredno kreirawe kulturnog razvoja Čelince može unaprijediti proces demokratizacije i u drugim djelatnostima. Promovisati ideju uključivawa građana u procese odlučivawa u svim segmentima života zajednice.

U prvoj, istraživačkoj fazi projekta obavljena je analiza dosadašweg stawa i tom prilikom uočeni su brojni pogrešni postupci koji se ponavljaju niz godina. U startu izrade buxeta opštine kulturi se namjewuju više nego skromna sredstva, a potom, što je još pogubnije, ni ti iznosi se ne realizuju, nego se kasnijim rebalansom buxeta još više umawuju. Planom buxeta opštine u 2009. godini JU Centru za sport i kulturu bilo je namijeweno 278.000 KM, rebalansom je smaweno na 234.051 KM, a u prvoj polovini realizovano 43,50 odsto. JU Narodna biblioteka „Ivo Andrić“ buxetom je predviđen iznos od 28.600 KM, rebalansom je smawen na 25.095 KM, a u prvoj polovini godine realizacija je iznosila 33,47 odsto od plana!. Ali, problemi nisu samo rezultat nedostatka finansijskih sredstava u buxetu opštine nego više neracionalno trošewe onog iznosa koji je na raspolagawu. Ulagawa su više zavisila od političkih, rodbinskih i drugih veza nego od stvarnih potreba zajednice i kulturnih vrijednosti i opravdanosti projekata. Ogromne štete u oblasti kulture nanesene su i neplanskim zapošljavawem pa danas struktura zaposlenih ne odgovara potrebama zajednice. JU Centar za sport i kulturu u prvoj polovini 2009. godine gotovo polovinu sredstava dobijenih iz opštinskog buxeta izdvojio je za plate i naknade zaposlenih, a s druge strane na rad ove ustanove stigle su brojne primjedbe sportskih i kulturnih udružewa, pa i odbornika u Skupštini opštine. Nije dovoljna pažwa poklawana ni izboru rukovodstva udružewa iz oblasti kulture tako da je i wihov rad doživljawao brojne i teške padove, a samo rijetke i kratkoročne uspone. Istraživawa Kreativnog tima su pokazala i da:

- Privrednici i izabrani predstavnici građana u lokalnim i republičkim institucijama nisu dovoljno zainteresovani za probleme u kulturi, što je očekivano s obzirom na wihovu indirektnu (ne)povezanost sa sektorom kulture,
- Većina ispitanika u anketi slaže se s ocjenom da projekti poput ovog mogu biti od koristi jedino ukoliko kratkoročni rezultati podstaknu aktivnosti u pravcu dugoročnog razvoja čelinačke kulture, a dugoročna realizacija bude praćena i wegove mane ispravljane „u hodu“,

- Svi učesnici ispitivanja saglasni su s konstatacijom o nepostojanju jasne strategije kulturnog razvoja ni na jednom nivou odlučivaju, što ne oslobađa odgovornosti lokalne vlasti koje bi trebalo da budu bolje organizovane u pogledu rješavanja problema sektora kulture bez obzira na zatečenu situaciju na republičkom nivou ili u drugim opštinama,
  - Učesnici su svjesni značaja regionalne saradnje u funkciji daljeg kulturnog razvoja i stvaranja boljeg imixa Čelinca, ali nemaju prijedloga kako da se to ostvari, a nisu spremni ni da konkretno podrže kulturne projekte,
  - Procenjuje se da je uloga republike od velike važnosti u uspostavljanju opštih, zakonodavnih okvira djelovanja u oblasti kulture, ali i podrškom projektima od republičkog i nacionalnog interesa. Međutim, komunikacija između republičkih institucija i lokalne zajednice obavlja se isključivo putem organa lokalne vlasti koji najčešće nisu dovoljno sposobni da kvalitetno predstavljaju potrebe lokalne zajednice vezane za kulturne sadržaje,
  - Republički buxet se doživljava kao najznačajniji izvor finansiranja u kulturi, ali se ističe neophodnost decentralizacije buxeta i uspostavljanja jasnih kriterijuma za finansiranje projekata iz ove oblasti kako bi i kulturno stvaralaštvo u lokalnim zajednicama, pogotovo u mlađim i siromašnijim sredinama dobilo podršku u finansiranju iz ovog izvora. Tako su kulturni stvaraoci u siromašnijim sredinama dvostruko oštećeni, nemaju podršku republičkog buxeta, a zbog skromnog opštinskog buxeta izostaje im i iz tog izvora podrška,
  - Anketa je pokazala da kultura treba da bude oslobođena plaćanja poreza,
  - Stipendije i nagrade se ocenjuju kao korisni instrumenti djelovanja kulturne politike u pogledu stimulacije ukupnog kulturnog razvoja lokalne sredine, ali se problemi u praksi pojavljuju usljed odsustva jasnih kriterijuma procjenjivanja i vrednovanja kulturnog stvaralaštva i minimalnog buxeta,
  - Dok donosioci odluka smatraju da je primjetan porast produkcije i investicija na lokalnom nivou, ostali ispitanici misle da nema bitnih razlika u odnosu vladajućih struktura prema kulturnoj djelatnosti što potvrđuje zaključak da je izbor projekata i prioriteta često pogrešan,
  - Utvrđena je i potreba za unapređenjem komunikacije između lokalnih vlasti i zaposlenih u kulturnom sektoru,
  - Stiče se utisak da je publika izuzetno zainteresovana za događaje iz oblasti vezanih za tradicionalne oblike kulturnog života, ali kada treba pružiti konkretnu materijalnu ili neku drugu podršku ona izostaje. Tako je publika spremna da plati skupe ulaznice za rok, folk i druge koncerte sumirivog kvaliteta, ali očekuje da koncerti kulturno-umjetničkih društava, amaterskih pozorišta, pogotovo kvige i usluge Biblioteke treba da budu besplatne,
  - Na osnovu iskustva nekih rijetkih lokalnih zajednica osnivaju Klub sponzora kulture može da da rezultate, ali od toga ipak ne treba mnogo očekivati, pogotovo ne u narednih nekoliko godina jer lokalni privredni i finansijski sektor ne vidi kulturnu djelatnost kao oblast kroz koju može da ostvari svoje interese. Da bi se takav odnos promijenio u korist kulture neophodno je da javni buxeti, koji su to i obavezni, podignu na viši nivo dostojanstvo kulturnih stvaralaca i kolektiva,
  - Formiranje Savjeta za kulturu kao spone između kulturnih ustanova, udruženja i stvaralaca s jedne i opštinskog rukovodstva, s druge strane, može odigrati važnu ulogu u realizaciji ove strategije i uopšte u razvoju kulture Čelinca,
- Na osnovu svih sprovedenih aktivnosti ustanovljena je misija razvoja kulture Čelinca i izdvojeni su osnovni strateški ciljevi.

MISIJA

- Repozicionirawe kulture i izgradwa svijesti o značaju kulture u lokalnoj zajednici kao izuzetno bitnoj djelatnosti bez koje nema mjesta za dobar život niti grada sa dobrim imenom,
- Intersektorsko povezivawe (kultura, turizam, privreda, mediji, opštinska uprava...) najbolje putem Savjeta za kulturu koji bi bio izabran po stručnoj, a ne partijskoj vokaciji,
- Razvijawe saradwe sa drugim lokalnim zajednicama i republičkim institucijama,
- Unapređewe komunikacije između organa uprave i kulturnih aktera,
- Kulturno-istorijsku baštinu, umjetničko stvaralaštvo i značajne kulturne manifestacije sagledati u funkciji razvoja kulturnog identiteta opštine,
- Razvijawe uzajamne saradwe i povjerewa lokalne i republičke vlasti u svim oblastima, pa i kroz zajedničke kulturne projekte,
- Jačawe finansijske podrške iz buxeta, ali i iznalažewe alternativnih izvora finansirawa, kao i zalagawe za promjenu poreske politike u oblasti kulture,
- Trezorski način poslovawa načiniti znatno efikasnijim,

STRATEŠKI CILJEVI

Kreativni tim za izradu strategije razvoja kulture Čelinca na osnovu analize stawa, potreba lokalne zajednice i iskustava drugih opština kao strateške ciljeve utvrđuje:

- Unapređewe komunikacije između organa uprave i kulturnih stvaralaca (pojedinci, udružewa, ustanove),
- Zajedničko djelovawe državnog i nevladinog sektora u cilju repozicionirawa kulture i većeg učešća u buxetskim sredstvima – transformacija kulturnih institucija u pravcu smanjewa troškova kulturne produkcije: efikasniji menadžment, bolja komunikacija i koordinacija sa institucijama,
- Definisawe eksplicitnih kriterijuma za zapošljavawe i izbor upravljačkih struktura u kulturnom sektoru po stručnom, a ne političkom, rodbinskom ili socijalnom kriterijumu,
- Definisawe eksplicitnih kriterijuma za vrednovawe kvaliteta projekata, kao i za dodjeljivawe stipendija i nagrada - podsticawe svih vidova umjetničkog i kulturnog stvaralaštva po uslovima javnog konkursa i ravnopravne pozicije svih učesnika u wima kako institucionalnih, tako i vaninstitucionalnih. Kvalitativno i estetsko vrednovawe, selekciju, izbor i preporuku za finansirawe vršio bi Savjet za kulturu kao nezavisno tijelo i žiriji afirmisanih i kvalifikovanih stvaralaca, a ne predstavnici političkih partija i drugih interesnih grupa,
- Animirawe publike za učešće u kulturnom životu lokalne zajednice – podizawe nivoa programskih aktivnosti i opremljenosti ustanova kulture i wihovo podsticawe na otvarawe prema publici i širem kulturnom prostoru,
- Investirawe u nabavku novih kwiga za Narodnu biblioteku “Ivo Andrić” i podrška izdavačkoj djelatnosti ove ustanove,
- Organizovawe manifestacija u neiskorišćenim objektima i na javnim prostorima (gradski i trgovi mjesnih zajednica, sportski objekti, ISRC Mlinska Rijeka i dr)
- Podrška razvoju kulturnog identiteta opštine (izrada suvenira, afirmacija kulturno-istorijskih spomenika, podrška kulturnog amaterizma na osnovu programa i javnih konkursa,
- Obrada, zaštita, čuvawe i prezentacija kulturne baštine u funkciji afirmacije istorijskih i

kulturnih vrijednosti opštine,

- Podrška lokalnim ustanovama kulture da zaposlene radnike u sektoru kulture konstantno stručno usavršavaju,
  - Organizacija, podsticawe i podrška projektima nacionalne i međunarodne kulturne razmjene i saradwe radi afirmacije lokalne zajednice i uključivawa lokalnih stvaralaca u aktuelne domaće, evropske i svjetske kulturne tokove i trendove, kao i partnerstvo u stvarawu različitih kulturnih aktivnosti i programa,
  - Podsticawe intersektorskog povezivawa (mediji, obrazovni sektor, turizam, privreda...),
- Da bi se ovi principi primijenili u praksi prije svega neophodno je promijeniti svijest političkog sektora i dobrog dijela javnosti da je kultura i umjetnost potrošwa. Ona je nasušna potreba savremenog čovjeka i civilizovanog društva.

U opštinskom buxetu neophodan je znatno dostojanstveniji pristup kulturnoj djelatnosti. Prije usvajawa opštinskog buxeta sa ustanovama kulture, kulturnim udružewima i stvaracima putem Savjeta za kulturu usaglasiti međusobne obaveze kako bi se održala wihova djelatnost i opravdala društvena uloga.

SMJERNICE

projekat rekonstrukcije kino-sale,

projekat opremawa novog prostora za biblioteku koji se nalazi u sklopu zgrade opštinske uprave koja može djelimično zadovoljiti kulturne potrebe narednih pet-šest godina (dok se ne izgradi novi Dom kulture)

uraditi strategiju održivosti Sredwe škole koja treba da pokaže mogućnosti upotrebe ovog objekta u budućnosti

uraditi strategiju održivosti Centra za obrazovawe, sport, kulturu i informisawe (sagledati mogućnosti obrazovawa odraslih, otvarawe niže muzičke škole, turistička ponuda, agencija za organizovawe javnih i promotivnih skupova i sl)

iz buxeta opštine sredstvima namijewenih za kulturu podržavati samo one manifestacije koje imaju istinsku kulturnu vrijednost i podršku ustanova kulture, a zabavne sadržaje odvojiti od kulturnog stvaralaštva jer oni doprinose pogrešnoj predstavi i društvenoj ulozi kulture

usaglasiti protokol o saradwi kulturnih ustanova i udružewa sa obrazovnim ustanovama
uraditi listu i donijeti program i plan održavawa lokalnih kulturno-istorijskih spomenika i spomenika prirode i odgovarajućom odlukom Skupštine opštine staviti ih pod zaštitu društvene zajednice

formirati Savjet za kulturu koji će činiti afirmisani kulturni stvaraoci sa ciljem da rukovodstvo lokalne zajednice dobije kvalitetnog savjetnika, a kulturni akteri jaku institucionalnu podršku

prilikom izrade plana buxeta opštine oblasti kulture pristupati odgovorno, omogućiti ne samo puku egzistenciju postojećih sadržaja, nego i razvoj, a sve treba da se odvija na korektnom partnerskom odnosu rukovodstva opštine i Savjeta za kulturu. Važniji je ispravan pristup kompletnoj kulturnoj djelatnosti od samog procenta u buxetu opštine zbog čega se Kreativni tim opredijelio da ovu strategiju uradi na takav način da se ona prilagođava mogućnostima opštinskog buxeta i potrebama zajednice, a ne (ne)realnim ambicijama kulturnih aktera ili autora strategije. Autori ove strategije uvjerali su se da je upravo takav

odnos osnovni uzrok što su brojne strategije iz različitih oblasti i lokalnim zajednicama ostale samo spisak želja

izgraditi neophodne namjenske objekte za kulturne aktivnosti (svečana sala, likovna galerija, biblioteka, ljetne pozornice, zavičajni muzej...)

Uključivawe medija kao stalnih partnera u proces definisawa i ostvarivawa osnovnih ciljeva kulturne politike, afirmaciju kulturnih i društvenih vrijednosti i animirawa publike
Savjet za kulturu treba da aktivno prati realizaciju ovog projekta, a najmawe jedanput godišwe, i da ga u skladu sa potrebama prilagođava datim okolnostima

SNAGE

Postoji kadrovski potencijal

Postoje profesionalni kadrovi u oblasti kulture

Poboljšava se obrazovna struktura stanovništva

Postoje zakoni o djelatnostima u kulturi

Postoje ustanove kulture: Narodna biblioteka «Ivo Andrić» i Centar za sport i kulturu

Postoje udružewe u oblasti kulture: SPKD «Prosvjeta», KUD «Miloš Dujić», KUD «Jošavka» i KUD «Mladost» Brezičani

Postoji lokalni štampani medij «Čelinačke novine»

Postoji lokalna štamparija «D&S Design»

Postoje tradicionalne manifestacije iz oblasti kulture: Čelinačko kulturno ljeto, Smotra folkloru, Miholjdanske kulturne svečanosti,

U okviru djelatnosti Narodne biblioteke «Ivo Andrić» postoji izdavačka djelatnost

Dobra saradwa kulturnih stvaralaca i ustanova iz oblasti kulture sa više štampanih i elektronskih medija

Postoje objekti namijeweni za kulturnu djelatnost

Postoji muzički studio «Zibor»

ŠANSE

Blizina Bawe Luke kao naučnog, obrazovnog i kulturnog centra Republike

Porast broja akademski obrazovanih građana među kojima su i oni iz oblasti vezanih za kulturnu i umjetničku djelatnost

Sve bolja, brža i jeftinija informisanost o regionalnim i svjetskim kretawima u oblasti kulture

Zahtjevi međunarodnih organizacija domaćoj političkoj zajednici za većim izdvajawima za kulturnu djelatnost

Neizbježno sazrijevawe svijesti lokalnog političkog sektora da bez razvoja kulture nije moguće poboljšati imix opštine u smislu kraja podesnog za dobar život ljudi

SLABOSTI

Nepostojawe strategije razvoja kulture na republičkom nivou

Stereotipno shvatawe političkog sektora koji najviše kreira društveni ambijent da je kulturna djelatnost društvena potrošwa, a ne ključna poluga stvaralačkog potencijala što u stvari i jest

Poreska opterećewa na kulturno stvaralaštvo i kulturne donacije kao da se radi o profita-

bilnoj djelatnosti i «robi» koju ona proizvodi

Izostanak ozbiljnih namjera šire društvene zajednice da se poboljša zakonska regulativa koja tretira kulturnu djelatnost

Kontinuirano loše izdvajawe sredstava u opštinskom buxetu za kulturno stvaralaštvo

Neprilagođenost objekata za kulturne djelatnosti (kino-sale, sadašweg dijela Sredwe škole koji koristi Narodna biblioteka «Ivo Andrić», novog prostora u sklopu opštinske uprave namijewenog za Biblioteku) savremenim kulturnim potrebama

Potcjewivački odnos društvene zajednice prema entuzijazmu u kulturnoj djelatnosti što dovodi do daljeg opadawa entuzijazma naročito među mladima

Komplikovana procedura finansijskog poslowawa (trezorsko poslowawe) što ne samo da usporawa kulturne projekte, nego ih i onemogućawa; kako se praktikuje trezorsko poslowawe u Čelincu gotovo je nemoguće privući sponzore za kulturnu djelatnost

Nepovoljna obrazovna struktura zaposlenih u oblasti kulture

Izostanak stipendirawa nadarenih učenika i studenata za umjetnička zanimawa

Loš rad školskih sekcija

Nedostatak takmičarskih manifestacija (literarni konkursi, susreti amaterskih pozorišta

Loša stimulacija kulturnih stvaralaca

PRIJETnjE

Globalna ekonomska kriza

Loša finansijska situacija u lokalnoj zajednici

Iseljawawe stanovništwa

Odlazak kadrova

Gubljewew motivacije

Smawewew volonterskog duha

Politizacija kadrova u kulturi

Uticao kvazi-kulture (kiča) i favorizowawe zabawe i šou-biznisa od strane političko-ekonomskog sektora u odnosu na istinske kulturne vrijednosti (donacije iz javnih buxeta rok i folk koncertima, izdvajawe sredstwa iz javnih buxeta namijewenih za kulturu manifestacijama koje su više zabavnog nego kulturnog karaktera (izbori za mis, karaoke, djeca pjevaju hitove, manekenstvo i sl)

Izostavljawew kulture iz razvojnih planowa

Upotreba objekata za kulturu u druge namjene

Nedostatak strategije razvoja kulture na lokalnom i republičkom nivou

Neodgovarajuća podzakonska regulativa za oblast kulture

Konfrontacija srodnih udružewaw iz oblasti kulture na lokalnom nivou (nezdrava konkurencija KUD, neravnopravan tretman ustanowa kulture od strane javnog sektora, favorizowawe kulturnih radnika neke političke partije u odnosu na druge)

Konfrontacija ekonomsko-socijalnog i kulturnog sektora

VIZIJA

“Kultivisanost je isto toliko potrebna umu koliko hrana tijelu”, Ciceron; “Kulturu ne smije da zaustavi čak ni naoružawawe ljudi”, Emerson; “Čovjek je rođen kao varvarin i uzdiže se nad životiwama samo kroz kulturu”, Morales; “Nacionalna ograničenost je najveći

neprijatelj kulture“, Lukač; “Kultura je pola puta do neba”, Meredith!

Duša svakog grada, bilo gdje u svijetu, su njegovi umjetnici i kulturni stvaraoci. Ništa tako dobro ne afirmiše narode i gradove kao njihovi kulturni stvaraoci i kulturno-istorijsko nasljeđe. Iluzorno je govoriti o nekom naselju kao dobrom mjestu za život ako u wemu nije razvijena kulturna i umjetnička djelatnost i ako u wemu ne postoji bogato kulturno-istorijsko nasljeđe!

Kultura je ogledalo svake sredine.

REZIME

Treba isključiti svaku mogućnost da Čelinac može postati za život perspektivna lokalna zajednica i pod pretpostavkom da se u wemu zapostavi kulturna djelatnost. Nepobitna je činjenica da kvalitetna kulturna produkcija značajno utiče na poboljšanje imena svake lokalne zajednice u svim sferama života.

Da bi se odlučivale o najznačajnijim kulturnim tokovima u čelinačkoj opštini iz sfere politike i po kulturu štetnih uticaja koji naginju šou-biznisu i zabavi pomjerali u stručne krugove neophodno je osnovati Savjet za kulturu koji bi opštinskoj upravi i drugim organima koji odlučuju o finansiranju i kreiranju kulturne politike bio najozbiljniji partner.

Savjet za kulturu bi činili članovi iz lokalnog kulturnog sektora i najistaknutiji kulturni stvaraoci (predstavnici ustanova i udruženja iz sfere kulture, kao i dokazani kulturni stvaraoci koji samostalno djeluju). On bi kontinuirano pratio realizaciju Strateškog plana razvoja kulture u Čelincu i opštinskoj upravi predlagao mjere, a naročito kad se vodi javna rasprava o planu budžeta opštine ili njegovom rebalansu. Istovremeno njegov zadatak bi bio da predlaže opštinskoj upravi, kulturnom sektoru i drugim sektorima koji imaju interesa za pojedine društvene oblasti kako da se pojedine mane i prijetnje navedene u ovoj strategiji eliminišu, a kako da šanse i prednosti dobiju veći prostor u praksi.

Zadatak opštinske uprave jeste da kontinuirano obezbjeđuje funkcionisanje najznačajnijih kulturnih manifestacija, udruženja i ustanova koji su već potvrdili svoj kvalitet i društveni značaj.

Opremanje novog objekta namijenjenog za Biblioteku i adaptacija kino-sale jesu napriornije investicije iz oblasti kulture koje stoje pred opštinskom upravom, ali gradnja savremenog Doma kulture treba da bude cilj cijele lokalne zajednice.

Pojedinačnim projektima iz ove strategije rukovodstvo lokalne zajednice u kontaktima sa Savjetom za kulturu najozbiljnije treba pristupiti kako bi se za podršku pridobili i ostali sektori koji mogu biti zainteresovani za njihovu realizaciju.

Sastavni dio ovog dokumenta su:

Projekat adaptacije kino-sale

Kratak opis projekta: Objekat kino-sale je sagrađen 1971. godine. Budući da je na objektu ravan krov, a arhitektonska rješenja u unutrašnjosti značajno ograničavaju aktivnosti, a spoljašnji izgled narušava estetske vrijednosti centra grada, neophodna je temeljita adaptacija i rekonstrukcija.

Neophodno je donijeti odgovarajuće odluke nadležnih organa i obezbijediti sredstva za adaptaciju i sanaciju i to: na ravnom dijelu krova dograditi kancelarijski i garderobni prostor za udruženja koja koriste salu za svoje aktivnosti (KUD «Miloš Dujić», SPKD «Pro-

svjeta», Muzičke grupe, amatersko pozorište i dr), izmijeniti cjelokupnu dotrajalu stolariju, kao i stolice, uraditi fasadu i poboljšati funkcionalnost i estetiku objekta kako bi on zadovoljio potrebama grada, a pravljen je kada je Čelinac bio selo.

Objekat je namjenski napravljen za kino predstave, a u međuvremenu zastarjela je i oprema pa bi u sklopu toga bilo neophodno obezbijediti i novu kino opremu sa svim pratećim tehničkim elementima.

Projekat opremawa novog prostora za ustanove kulture

Kratak opis projekta:

Donijeti odgovarajući akt o dodjeli prostora JU Narodna biblioteka «Ivo Andrić», obezbijediti neophodne saglasnosti nadležnih organa i institucija, nabaviti nove police za kwige, nabaviti radni sto za bibliotekare, postaviti odgovarajuću rasvjetu i dr, opremiti neophodnim namještajem čitaonicu za 12 mjesta, opremiti novim namještajem dvije kancelarije, nabaviti najmawe 70 stolica za posjetioce kulturnih manifestacija, nabaviti novi računar za katalogizaciju kwižnog fonda, obezbijediti neophodnu infrastrukturu (struja, voda, kanalizacija, telefon, internet, grijawe), napraviti plan preseljewa kwiga (obezbijediti vozilo, radnu snagu za ispomoć, ambalažu, blagovremeno obavijestiti čitaoce), u opštinskom buxetu obezbijediti sredstva za materijalno održavawe novog prostora na godišwem nivou (troškovi struje, grijawa, vode, smeća, telefona)...

Projekat izrade ljetnih pozornica

Kratak opis projekta:

Jedan od temeljnih problema sa kojim se susreću mladi opštine Čelinac je i nedostatak kvalitetne kulturne ponude koja bi im aktivno upotpunila slobodno vrijeme, kao i nedostatka prostora u kome bi se aktivnosti odvijale.

Izgradwa ljetnih – otvorenih pozornica na dva lokaliteta, i to na platou Centra za kulturu i ISRC Mlinska Rijeka služila bi za organizaciju kulturnih manifestacija (koncerata, umjetničkih performansi i dr) u ljetnom periodu. Ljetne pozornice veličinom i tehničkom opremljenošću treba da zadovoljavaju standarde, a prije svega misli se na porostor za izvođače, opremu, publiku i dr. Svrha gradwi otvorenih pozornica je ponuditi mladima više mogućnosti za prezentaciju kulturnih sadržaja i iskustava koja će ih definisati i promovisati u kvalitetne ličnosti i aktivan faktor razvoja savremenog društva.

Projekat podrške «Čelinačkim novinama»

Kratak opis projekta:

I u 11. godini postojawa nastaviti izdavawe Čelinačkih novina kao nestranačkog i nezavisnog lista potpuno posvećenog Čelincu i Čelinčanima. Budući da ekonomska kriza ne postaje što dovodi do zatvarawa sve većeg broja privrednih subjekata i smawuje kupovnu moć stanovništva, neophodna je značajnija podrška opštinskog buxeta

Projekat podrške «Miholjdanskim kulturnim svečanostima»

Kratak opis projekta:

Obogaćivawe kwiževnog fonda u Narodnoj biblioteci «Ivo Andrić» poklonima i nabavkom novih naslova na Beogradskom sajmu kwiga i Bawolučkom sajmu kwiga, Svečana akademija, Dodjela «Miholjdanske povelje» za izuzetan doprinos razvoju kulture u čelinačkom kraju, izložba arhivske i foto-građe o Čelincu

Projekat otvarawa područnih biblioteka u Jošavki i Staroj Dubravi

Kratak opis projekta:

Postojeći telefonski broj Narodne biblioteke «Ivo Andrić» (051/552-547) staviti i u funkciju naručivawa kwiga, sa Osnovnim školama «Mladen Stojanović» i «Novak Pivašević» napraviti protokol o saradwi i u školskim bibliotekama redovno svake sedmice bibliotekar Narodne biblioteke «Ivo Andrić» sa čitaocima razmjewiwati kwige, đacima prvog i drugog razreda, te civilnim i vojnim invalidima u svrhu popularizacije bibliotekarstva ponuditi besplatan upis

Projekat uređewa ilirskog grada Zmajevac

Kratak opis projekta:

Donijeti odgovarajuću odluku Skupštine opštine o zaštiti lokaliteta kao spomenika kulture, riješiti imovinsko-pravne odnose na lokalitetu, urediti prilazne pješačke staze i obilježiti ih, očistiti lokalitet od šiblja, očistiti obližwu divlju deponiju koja se nalazi u Xombića potoku, sa porodicom Pašalić, koja živi u neposrednoj blizini lokaliteta, napraviti protokol o saradwi, postaviti klupe i sagraditi nadstrešnicu za predah u blizini lokaliteta uz vodopad, uraditi propagandni štampani i video materijal...

Projekat zaštite kulturno-istorijskih spomenika

Kratak opis projekta:

Uraditi listu kulturno-istorijskih spomenika na području opštine Čelinac, donijeti odgovarajuću odluku Skupštine opštine o zaštiti kulturno-istorijskih spomenika, riješiti imovinsko-pravne odnose na lokalitetetima, urediti prilazne pješačke staze i obilježiti ih, očistiti lokalitete, uraditi program sanacije i održavawa, uraditi propagandni štampani i video materijal...

Projekat zaštite spomenika prirode

Kratak opis projekta:

Uraditi listu spomenika prirode na području opštine Čelinac, donijeti odgovarajuću odluku Skupštine opštine o zaštiti spomenika prirode, riješiti imovinsko-pravne odnose na lokalitetima, uraditi protokol o saradwi partnera, urediti prilazne pješačke staze i obilježiti ih, očistiti lokalitete, uraditi program sanacije i održavawa, uraditi propagandni štampani i video materijal...

Kreativni tim kulturnih stvaralaca opštine Čelinac: mr Momčilo Spasojević (koordinator), Željko Dubravac, Borislav Maksimović, Jelena Koprivica, Swežana Tešić, Duško Pejaković, Duško Stanković, Jasna Dragojević, Dalibor Srđić, Dragana Tomić, (članovi).
Čelinac, oktobra 2009,